

Майже 7,6 мільйона українців залишили країну і 5,1 млн осіб станом на середину червня 2022 року ще перебували за кордоном. Це десь 12–15% населення країни.

Війна зменшує дохід, скорочуючи сукупну факторну продуктивність через знищення фізичного і людського капіталу. Війна також сповільнює економічне зростання через обмеження внеску внутрішньої та зовнішньої торгівлі. Що більше, вплив війни на чисельність населення пригнічує подальше зростання. Якнайшвидше завершення війни в Україні має мінімізувати подальші втрати населення, спричинені міграційною кризою. Пом'якшення демографічних втрат для української економіки потребуватиме додаткових заходів.

Список використаних джерел

1. Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з питань державного управління (Наказ Міністерства освіти і науки України від 22.12.2016 р 1604) - <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1058>

Науковий керівник – канд. екон. наук доцент кафедри економіки підприємств Табацкова Г.В.

ЗОВНІШНЯ МІГРАЦІЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ: ЧИННИКИ ТА НАСЛІДКИ

Телешак В.В., здобувач вищої освіти групи ЗМЕН 6/1

Миколаївський національний аграрний університет

В Україні, зовнішня міграція населення зумовлена багатьма чинниками – економічні, соціальні, вплив світових міграцій, пандемія Covid-19 та військовий конфлікт з Росією, ці фактори змушують громадян України шукати прихисток, працевлаштування за кордоном. За даними ДПСУ з країни виїхали понад 5,2 млн осіб. Дані УВКБ ООН свідчать, що 3,2 млн осіб зареєструвалися для отримання тимчасового прихистку. За опитуванням Gradus Research, в Україну планують повертатися 77%, останні 23% хочуть залишитись[2]. Згідно з

даними уряду України 1,4 млн громадян України, з яких 230 тис. дітей депортували в Росію [1].

Проблема зовнішньої міграції досліджена у світлинах таких видатних вітчизняних вчених, як О.Позняк, О.Краузе, К. М. Ніколаєць, Л. Мармуль, А. Хомра, О. Шиманська, Г. Пуйо, та ін. Звісно, список є значно ширший, оскільки з цією проблемою зіштовхуються багато інших дисциплін, галузей, факторів.

Метою та завданням даної роботи є дослідження міграційних чинників та визначення їх наслідків для України.

Процес зовнішньої міграції українців бере початок, ще в ХІХ ст. коли з Закарпаття громадян перевозили до США, Канади в пошуках кращого життя. Вже тоді, щорічно західноукраїнські селяни їздили на сезонні роботи до сусідніх країн.

В часи СРСР було складно виїхати за кордон, проте у 1991 році проголошення незалежності України, населення отримало можливість виїхати за межі країни. Становлення ринкової економіки окрім довгих та глибоких соціально-економічних змін зіштовхується з демографічною кризою, причиною якого є відтік працездатного населення за кордон.

Зовнішня міграція буває трьох видів: разовий виїзд з поверненням; циркулярна міграція; довгострокова міграція. Згідно зі статистичними даними Звіту про міжнародну міграцію (World Migration Report 2022) закордоном 5,5-6 мільйонів осіб. Найбільше всього мігрантів в Польщі понад 1,5 млн [2]. Основні чинники, що спонукають українців до міграції: низька заробітна плата, хоча, в цілому вона підвищилась, проте заробіток у громадян не збільшився через інфляцію. Другою причиною, яка підштовхує працювати за межами своєї країни є безробіття. Рівень безробіття розрахований за методологією Міжнародної організації праці, за 2021 рік сягнув 10,3%. Останній раз такий високий рівень був зафіксований у 2002 році [3]. У травні 2021 році на одне вільне місце було 6 претендентів, натомість у травні 2022 – вже 11 осіб. [5]. Також, важливим фактором залишається бажання молодого покоління здобути високоякісну освіту за кордоном, що допоможе знайти

високооплачувану роботу. Ще - релігійні, екологічні, етнічні чинники. Не можна не зазначити на разі, через події лютого 2022 року, які кардинально змінили перебіг життя, адже люди були вимушені мігрувати, щоб зберегти своє життя.

Зовнішня міграція має як позитивні, так і негативні наслідки. До негативних можемо віднести:

- Депопуляція населення;
- Відтік молодих та висококваліфікованих працівників;
- Дитина зростає без одного з батьків;
- Марно витрачені кошти державою на навчання;
- Великі ризики для здоров'я.

До позитивних наслідків міграції за кордон віднесемо:

- Зменшення рівень безробіття;
- Поява середнього класу;
- Культурна складова, екологічність;
- Збільшення заробітку (платоспроможність);
- Надходження додаткових коштів до бюджету України.

Таким чином, якщо трудовий ресурс не знаходить застосування на внутрішньому ринку, він прагне реалізуватися на зовнішньому ринку праці. Так як на сьогодні, Україна є одним з найбільших донорів трудових мігрантів у світі, то для того, щоб не втратити конкурентоспроможність і в майбутньому не тільки зменшити відсоток міграції населення, а ще й залучити молодих, перспективних, висококваліфікованих працівників потрібно зробити низку змін, а саме: змінити міграційну політику, покращення умов праці, реформування оплати праці, покращити рівень життя, баланс між попитом і пропозицією на ринку праці, припинення війни, покращення системи освіти для реалізації молодих талантів та їх потенціалів, подолання економічно-соціальної кризи. Проте, держава не повинна посягати на право громадянина мігрувати та прийняти закони, щоб мігранти були більш соціально захищені за кордоном.

Список використаних джерел

1. Дані ДПСУ та УВКБ ООН <https://cedos.org.ua/researches/vymushena-migracziya-i-vijna-v-ukrayini-24-berezhnya-10-chervnya-2022/>
2. <https://eba.com.ua/trudova-migratsiya-chy-pobilshaye-ukrayinskyh-zarobitchan-u-2022-rotsi/>
3. http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/712/2/GEB_2010_v27_No2-O_Krause-External_migration_naselennyaUkrayiny_26.pdf
4. http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/24583/3/2012_Maksymenko_Zovnishnia_mihratsiia.pdf
5. <https://www.slovoidilo.ua/2022/06/04/statlja/suspilstvo/bezrobittya-ukrayini-chomu-kilkist-oficzijno-bezrobitnyx-zmenshylasya-ta-yaka-bude-sytuacziya-rynku-praczi-pislya-vijny>.

Науковий керівник – канд. екон. наук доцент кафедри економіки підприємств Олійник Т.Г.

ДЕМОГРАФІЧНІ ТА МІГРАЦІЙНІ ПРОБЛЕМИ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Тимофійчук І. О., здобувач вищої освіти групи ЗПУА 5/2

Миколаївський національний аграрний університет

Кожного року ми спостерігаємо зростання демографічного спаду та збільшення популярності міграції за кордон українського народу. Ці процеси виникли не просто так. Між демографічним спадом та міграцією існує прямий зв'язок, коли від однієї величини залежить зміна іншої. Розглянемо більш детально, чим викликана поява демографічної та міграційної проблем в Україні.

Так званий електронний перепис населення виявив, що з 2001 року населення України скоротилося майже на чверть, що зумовлено міграцією, смертністю, що перевищує народжуваність, а також тим, що було неможливо порахувати жителів тимчасово окупованих Росією територій. Зниження показників народжуваності, зазвичай, пояснюють складною соціально-